

Ons nummer: O21.001850

Schriftelijke reactie toezegging

Raad/commissie	Commissie BM
Datum vergadering	15 september 2021
Onderwerp	Wachtdlijst beschut werk
Toezegging gedaan door	Gea Wielinga

Omschrijving toezegging

N.a.v. agendapunt 7. Rondvraag zegt het college toe uitgebreid schriftelijk te reageren op de vragen van het CDA over de wachtdlijst beschut werk, inclusief een verklaring waarom dit probleem er (na de actieve informatie van 12 januari 2020) nog steeds is.

Aanleiding:

Op dit moment worden mensen geïndiceerd voor beschut werken. Onze gemeente heeft slechts een beperkt aantal plaatsen beschikbaar die gevuld kunnen worden door inwoners met deze indicatie. Het gevolg is dat er mensen met een indicatie in 2021 pas in 2024 in aanmerking komen voor een plaats binnen het beschut werk. Het CDA is van mening dat mensen met de indicatie beschut werken niet 3 jaar kunnen wachten om deelnemer te zijn in de samenleving. Door dergelijke wachtdlijsten kunnen inwoners terugvallen in oud gedrag, kan het leiden tot meer zorgvragen, zorgkosten en meer ondersteuningsbehoefte.

Vragen:

1. Is het college bekend met deze lange wachtdlijst en op welke manier gaat het college hier iets aan doen?
2. Is alleen Empatec de partij waar mensen met een beschutwerkindicatie, aan het werk kunnen, of zijn er meerdere partijen betrokken en inzetbaar?
3. Kan het college aangeven in een tijdspad, wanneer deze wachtdlijst is opgelost en de mensen met de indicatie beschutwerk, daadwerkelijk deelnemer kunnen zijn vanuit de regeling/wet beschutwerk?
4. Welke ruimte heeft de gemeente om eigen beleid in te zetten, voor mensen met de indicatie beschutwerk en wordt deze ruimte optimaal benut om wachtdlijsten te voorkomen?

Datum schriftelijke reactie

29 september 2021

Schriftelijke reactie

Doelstelling Beschut werk

De doelstelling van de Participatiewet is om mensen met arbeidsvermogen naar werk toe te leiden. Met de inwerkingtreding van de Participatiewet is per 1 januari 2015 de toegang tot de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) afgesloten voor nieuwe instroom. Beschut werk is expliciet als instrument in de Participatiewet opgenomen vanuit het oogpunt dat er altijd een groep mensen is die wel kan werken, maar uitsluitend in een beschutte omgeving. Het gaat hierbij om mensen die een dusdanige mate van begeleiding en/of aanpassing(en) van het werk nodig hebben, dat dit niet van een werkgever kan worden verwacht.

Doelgroep

Tot de doelgroep beschut werk behoren mensen met arbeidsvermogen die (nog) niet in een reguliere baan kunnen werken, ook niet met extra begeleiding en ondersteuning. Zij hebben uitsluitend in een beschutte omgeving onder aangepaste omstandigheden mogelijkheden tot arbeidsparticipatie. Het gaat om mensen die door hun lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking een zodanig hoge mate van (structurele) begeleiding of aanpassing van de werkplek nodig hebben, dat niet van een werkgever mag worden verwacht dat hij deze mensen in dienst neemt, ook niet met extra voorzieningen van de gemeente. Dit onderscheidt de doelgroep beschut werk van de doelgroep voor de banenafpraak. De doelgroep beschut werk is beperkter dan de oude Wsw-doelgroep. In het jaar 2048 moeten er landelijk 30.000 werkplekken zijn gerealiseerd. Ter vergelijking; de Wsw kende ongeveer 90.000 plekken. Om verwarring met de "oude" Wsw te voorkomen wordt beschut werk ook wel Nieuw Beschut Werk genoemd.

1. Is het college bekend met deze lange wachtlijst en op welke manier gaat het college hier iets aan doen?

Antwoord:

Ja, wij zijn hiermee bekend. Voor inwoners die een indicatie voor Beschut Werk krijgen is de gemeente verplicht om tot een door het Rijk gestelde taakstelling een betaalde beschutte werkplek te organiseren. De taakstelling voor Sudwest-Fryslân is in 2021 25 werkplekken; voor Fryslân West is dit in totaal 53. Daar komt elk jaar een miniem aantal bij; voor Sudwest-Fryslân is dat 3 à 4 per jaar. De verwachting is dat het aantal werkplekken voor onze gemeente in 2022 wordt opgeplust naar in totaal 28 en in 2025 naar verwachting zal zijn gegroeid naar 35 (Fryslân West: totaal 83). De gemeente voldoet jaarlijks aan de taakstelling.

Het moge duidelijk zijn dat het aantal beschikbare werkplekken voor inwoners met een indicatie beschut werk achterblijft bij het aantal inwoners dat op basis van een dergelijke indicatie aanspraak wil maken op een betaalde baan in een beschutte werkomgeving. Met een groeiende wachtlijst tot gevolg. Op dit moment staan er 24 inwoners van Sudwest-Fryslân op de wachtlijst. Veel gemeenten worstelen met hetzelfde probleem.

Mensen die op de wachtlijst staan worden niet aan hun lot overgelaten. Om te voorkomen dat inwoners terugvallen in oud gedrag, met een toename van zorgvragen, zorgkosten en ondersteuningsbehoefte tot gevolg, doet de gemeente aan wachtlijstbeheer. De re-integratieverordening biedt de mogelijkheid om deze mensen tijdens de wachttijd voorzieningen aan te bieden t.w. dagbesteding, activering (niet loonvormend werk), scholing, persoonlijke ondersteuning of schuldhulp. Van de genoemde 24 inwoners op de wachtlijst hebben 22 op dit moment een vorm van dagbesteding.

De mogelijkheden die wij hebben om iets aan deze wachtlijst te doen, worden bij de volgende vragen toegelicht.

2. Is alleen Empatec de partij waar mensen met een beschutwerkindicatie, aan het werk kunnen, of zijn er meerdere partijen betrokken en inzetbaar?

Antwoord:

Ja. NV Empatec is in onze gemeente, en in de andere gemeenten in Fryslân-West de enig aangewezen uitvoeringsorganisatie voor beschut werk. In het Beleidsplan Participatiewet Sudwest-Fryslân en Littenseradiel (onderdeel van het Beleidsplan Veerkracht in het Sociaal Domein) hebt u op 13 november

2014 laten vastleggen dat de NV Empatec/GR Fryslan-West wordt aangewezen als uitvoerder van beschut werk. Dit is in de lijn met het besluit van het Algemeen Bestuur van NV Empatec / GR Fryslân West van 2 juli 2014. Belangrijkste redenen voor dit besluit waren de ervaring die NV Empatec heeft met de organisatie van beschutte werkplaatsen voor deze kwetsbare doelgroep binnen het verband van de Wsw, en het belang van continuïteit in dienstverlening en handhaving van de bestaande infrastructuur.

U hebt in de vergadering van 31 maart 2021 deze keuze nogmaals bevestigd. Aan de orde was het Keuzedocument uitvoering Participatiewet in Fryslan-West; het document over de ontwikkeling van Empatec naar een Werkleerbedrijf. Daarin is o.a. vastgelegd dat tot de doelgroep van het Werkleerbedrijf worden gerekend inwoners behorend tot de categorie Van Waarde voor zover het de voorziening Beschut Werken betreft.

3. Kan het college aangeven in een tijdpad, wanneer deze wachtlijst is opgelost en de mensen met de indicatie beschutwerk, daadwerkelijk deelnemer kunnen zijn vanuit de regeling/wet beschutwerk?

Antwoord:

In het antwoord bij vraag 4 gaan we hier nader op in.

4. Welke ruimte heeft de gemeente om eigen beleid in te zetten, voor mensen met de indicatie beschutwerk en wordt deze ruimte optimaal benut om wachtlijsten te voorkomen?

Antwoord:

De gemeente krijgt slechts een rijksvergoeding op basis van het verplicht in te vullen aantal werkplekken; de eerder genoemde taakstelling. De gedachte hierachter is dat de Participatiewet primair tot doel heeft om mensen uit te laten stromen naar betaald werk in een reguliere werkomgeving. De verwachting is dat dit de focus zal blijven: meedoen naar vermogen en zo regulier mogelijk werken bij een reguliere werkgever. Het is onwaarschijnlijk dat wordt teruggedaan naar een model zoals dat bestond vóór 2015 waarin de meeste mensen met een arbeidsbeperking in een aparte voorziening (lees: SW bedrijf) werkten.

De vergoeding van het rijk voor het bekostigen van beschut werk bestaat uit loonkostensubsidie en een bedrag voor begeleidingskosten. De loonkostensubsidie wordt bekostigd uit het BUIG-budget (bijstandsbudget); de begeleidingskosten komen uit het beschikbare re-integratiebudget. Met name de begeleidingskosten zijn een struikelblok. Mocht de gemeente besluiten om méér beschut werkplekken ter beschikking te stellen dan het door het Rijk opgelegde verplichte aantal, dan worden deze extra structurele begeleidingskosten niet gecompenseerd. Aangezien deze kosten ten laste komen van het re-integratiebudget, waaruit ook de re-integratiekosten van de overige doelgroepen van worden betaald, betekent dit dat er keuzes moeten worden gemaakt.

Het staat de gemeente vrij om in de re-integratie verordening een hoger aantal te realiseren dienstbetrekkingen beschut werk vast te stellen dan de taakstelling van het rijk, en daarbij te regelen hoe die additionele omvang wordt bepaald en hoe de volgorde wordt bepaald waarin de personen kunnen instromen. Daarop aansluitend kan de raad, met gebruikmaking van haar budgetrecht, bepalen dat er extra financiële middelen ter beschikking worden gesteld, bijvoorbeeld uit de algemene middelen, om deze extra plekken structureel te financieren.

Wij stellen u voor om dit vraagstuk te bezien in samenhang met de ingezette ontwikkelingen van de NV Empatec richting een werkleerbedrijf. Bij de besluitvorming over eerdergenoemd keuzedocument hebt u tevens besloten dat de GR, na overleg met de NV, een bedrijfsplan/businesscase maakt, waarin o.a. het onderwerp beschut werk wordt meegenomen. Uit dit bedrijfsplan moet onder andere duidelijk worden wat de opdracht qua doelgroepen en aantallen is die verantwoorde exploitatie van het Werkleerbedrijf mogelijk maakt. Wij stellen u voor om hierop te wachten, alvorens met eventuele andere initiatieven te komen. De planning was dat dit bedrijfsplan uiterlijk in oktober 2021 ter besluitvorming zou worden voorgelegd aan de raden van Fryslân-West. Dit is echter vertraagd. Over deze vertraging bent u inmiddels mondeling geïnformeerd. Een nieuwe planning wordt voorbereid en met u gedeeld.

